

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odpovědnost za škodu způsobenou porušením péče řádného hospodáře členů představenstva při vymáhání pohledávek společnosti a následným snížením hodnoty pohledávek v důsledku snížení solventnosti dlužníka

Chtěl bych tímto upozornit právnickou ale také laickou veřejnost na usnesení sp. zn. 27 Cdo 3472/2017, ze dne 13. 3. 2019, ve kterém se Nejvyšší soud zabýval z hlediska praxe poměrně důležitou otázkou výše škody, způsobené porušením péče řádného hospodáře členy představenstva akciové společnosti při vymáhání pohledávek společnosti a následným snížením hodnoty pohledávek v důsledku snížení (či ztráty) solventnosti dlužníka, v judikatuře Nejvyššího soudu dosud v souvislostech otevřených v dovolání neřešené.

Nejvyšší soud s odkazem na svou ustálenou judikaturu týkající se výkladu pojmu skutečná škoda v předmětném rozhodnutí dovodil, že **skutečnou škodu může představovat také splatná pohledávka věřitele, kterou - vzhledem k okolnostem případu - lze považovat za nevymahatelnou**. I v tomto případě lze totiž dle Nejvyššího soudu hovořit o újmě, která nastala (projevila se) v majetkové sféře poškozeného (věřitele), spočívá ve zmenšení jeho majetkového stavu a je objektivně vyjádřitelná (vyčíslitelná) všeobecným ekvivalentem (penězi), a je tudíž napravitelná, nedochází-li k naturální restituci, především poskytnutím peněz. **Ke vzniku škody dochází okamžikem, kdy je vzhledem k okolnostem případu nepochybné, že pohledávka za obligačním dlužníkem je nevymahatelná.**

ARROWS
advisory group

V poměrech dané věci dovolatelka uplatnila (na účet podílníků) vůči žalovaným z titulu zákonného ručení (§ 194 odst. 6 obch. zák.) **nárok na náhradu škody, jež měla vzniknout na majetku podílového fondu tím, že žalovaní, jakožto členové představenstva dovolatelky, řádně a včas nevymáhali pohledávky v majetku podílového fondu po jejich splatnosti, a na místo plného zaplacení těchto pohledávek získali - tím, že je s odstupem více než jednoho a čtvrt roku až dvou a půl let postoupili na třetí osobu, popř. z majetku fondu na dovolatelku - jen zlomek jejich nominální výše v podobě úplaty za postoupení.**

Skutečná škoda v podobě ztráty vymahatelnosti pohledávky může vzniknout i tehdy, jestliže investiční společnost nevymáhá - ač s ohledem na konkrétní okolnosti může a má - splatné pohledávky tvořící majetek podílového fondu, a v důsledku následného snížení či dokonce

ztráty bonity dlužníka dojde k tomu, že pohledávka je (částečně či zcela) nevymahatelná.

Dle Nejvyššího soudu proto platí, že postoupí-li investiční společnost pohledávky tvořící majetek podílového fondu, ztrácí možnost tyto pohledávky vymoci (do majetku podílového fondu). Nejpozději v tomto okamžiku tedy vzniká (může vzniknout) na majetku podílového fondu **skutečná škoda, a to (zpravidla) ve výši rozdílu mezi částkou, kterou by bylo možné do podílového fondu získat v případě neprodleného vymáhání splatné pohledávky, a výší úplaty za postoupení pohledávky (za předpokladu, že výše úplaty odpovídala alespoň tržní hodnotě postupované pohledávky v místě a čase, kdy byla postoupena, a že byla uhrazena).**

Pro určení výše skutečné škody je podle mínění Nejvyššího soudu tudíž nutné zjistit, **zda a v jaké výši by na pohledávku mohlo být plněno v případě jejího včasného vymáhání vůči dlužníku, popř. - přichází-li taková varianta v úvahu - kolik by činila výše úplaty za postoupení takové pohledávky bezprostředně po její splatnosti.** Pro tyto účely je přitom významná majetková a finanční situace dlužníka (jeho bonita) v době, kdy se pohledávky staly splatnými.

Byť si je Nejvyšší soud vědom toho, že postupník může „kupovat“ pohledávku i z jiných důvodů než v očekávání jejího uhrazení dlužníkem a zisku v podobě rozdílu mezi úplatou za postoupení a částkou zaplacenou dlužníkem, **hodnota pohledávky na trhu pohledávek (tedy částka, již jsou třetí osoby ochotny zaplatit jako úplatu za postoupení pohledávky) je (může být) významným indikátorem pro určení částky, kterou by bylo možné získat v případě vymáhání splatné pohledávky.**

Je-li tomu (dle Nejvyššího soudu) tak, jak se podává z rozsudku soudu prvního stupně a jak tvrdí dovolatelka, totiž že **se majetková a finanční situace společnosti K. v období mezi splatností pohledávek a jejich postoupením výrazně zhoršila, pak hodnota těchto pohledávek (resp. částka, kterou by bylo možné získat v případě jejich neprodleného a řádného vymáhání, popř. neprodleného postoupení za tržní cenu) byla vyšší, než úplata získaná za jejich pozdější postoupení.**

Nejvyšší soud přitom Vrchnímu soudu v Praze coby odvolacímu soudu vytkl, že neposuzoval, jakou hodnotu měly postupované pohledávky v době jejich splatnosti, resp. jakou částku by mohli podílníci získat, kdyby žalovaní pohledávky vymáhali řádně ihned po jejich splatnosti, popř. kdyby je ihned po splatnosti postoupili za tržní cenu (úplatu) a z tohoto důvodu je jeho právní posouzení – jde-li o určení výše škody – neúplné a tudíž i nesprávné.

Závěrem (nad rámec shora řečeného) je třeba upozornit na to, že liknavý postup statutárního orgánu právnické osoby v obdobných případech může mít dohru také na poli trestního práva [viz kupř. trestný čin porušení povinnosti při správě cizího majetku (z nedbalosti)]; obdobně je třeba posuzovat situace **nevýhodného postoupení pohledávek za výrazně nižší než obvyklou cenu** (viz kupř. případ řešený v usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 5 Tdo 1364/2006, ze dne 6. 12. 2006, kde likvidátor uzavřel smlouvu o postoupení pohledávky ve výši 4 851 638,93 Kč za vzájemně dohodnutou kupní cenu ve výši 6 000,- Kč, čímž způsobil obchodní společnosti C. D., spol. s r. o., v likvidaci, škodu ve výši nejméně 726 000,- Kč).

JUDr. Vladimír Janošek,
advokát
trvale spolupracující s [ARROWS advokátní kancelář, s.r.o.](#)

V Jámě 699/1
110 00 Praha 1

Tel.: +420 731 773 563
e-mail: janosek@arws.cz

© EPRAVO.CZ – Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Korporátní dluhopisy v ČR: růst trhu, regulatorní limity a koncentrace rizik v segmentu podlimitních emisí](#)
- [Dělení, převod a přechod podílu v s.r.o.](#)
- [Nařízení PPWR: cesta do pekla dlážděná dobrými úmysly](#)
- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)